

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

Yttrande över SOU 2020:66 Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (KLIVA)

Malmö universitet har valt att yttra sig över rubricerad remiss och vill anföra bilagda yttrande.

Inledning

Malmö universitet har aktivt följt den så kallade KLIVA-utredningen med fokus på frågan om sfi för gruppen akademiker, och tillsammans med andra lärosäten och andra berörda myndigheter fört dialog med utredningen om möjligheter att bedriva sfi-utbildning vid lärosäten. Detta skulle korta och kvalitetssäkra de långa vägarna till vidare utbildning och etablering på den svenska arbetsmarknaden för utländska akademiker. Utredningsdirektivet understryker särskilt vikten av att individanpassa sfi, och risken är stor att utländska akademiker faller mellan stolarna om inte riktade former för utbildningen tas fram för denna målgrupp.

Mot denna bakgrund vill Malmö universitet lämna ett yttrande till betänkandet vad gäller målgruppen akademiker.

Malmö universitets yttrande

Lärosätena i de tre storstadsregionerna har, bland annat genom samverkan med kommuner, regioner, Arbetsförmedlingen och Länsstyrelsen, sett vikten av lärosätenas roll i riktad undervisning i svenska för nyanlända akademiker och deras vägar vidare till akademiska studier och etablering på den egna arbetsmarknaden. Att förlägga sfi-utbildning för nyanlända akademiker vid lärosäten skulle också ge lärosätena tillfälle att systematiskt beforska utbildningen, vilket vore värdefullt eftersom merparten av forskning på sfi har fokuserat på deltagare med kortare formell utbildning.

Utredningen anger att den ser en stor potential i det utvecklingsarbete som genomförts vid lärosäten och uppskattar det initiativ som SUHF:s flyktinggrupp tagit med sitt förslag om betygsrätt för sfi till lärosätena, men anser att det inte är

Postadress

Malmö universitet
Fakulteten för lärande och samhälle
205 06 Malmö

Besöksadress

Malmö universitet
Nordenskiöldsgatan 1

Telefon

040-665 72 11

E-post

teresa.tomasevic@mau.se

Webb

www.mau.se

genomförbart i dagsläget. Som grund för detta ställningstagande anger utredningen följande:

Betygsrätt till lärosätena är enligt gällande reglering inte tillämpligt, dels därför att Skolinspektionen inte har mandat att fatta beslut som rör lärosäten, och dels därför att den kommunala huvudmannen trots betygsrätten fortsatt har ansvaret för eleven. För att konsekvenserna av en betygsrätt till lärosätena ska kunna bedömas måste alla dess juridiska aspekter belysas och det har inte varit möjligt att göra inom utredningens arbete.

Malmö universitet föreslår att de juridiska aspekterna av betygsrätt i sfi för lärosätena utreds vidare på ett sådant sätt att konsekvenserna av sådan rätt kan bedömas. Att den kommunala huvudmannen har fortsatt ansvar för eleven torde inte utgöra ett hinder för betygsrätt vid lärosäte, eftersom detta ansvar åligger kommunen även för de elever som studerar sfi vid folkhögskola i dagens system.

Vidare framhålls i betänkandet att det engagemang och den samverkan som finns vid de lärosäten som drivit frågan i dialog med utredningen inte finns nationellt. Det får till följd att nyanlända akademiker inte får samma förutsättningar att studera sfi vid lärosäten i hela landet.

Malmö universitet föreslår att en nationell översikt görs, och att de lärosäten som tagit initiativ till förändringsförslaget får utgöra pilotverksamhet för att skapa bättre underlag för beslut. Att ett antal lärosäten tagit initiativ till att frågan lyfts utesluter inte att andra lärosäten också hyser intresse för frågan och skulle bedriva sfi-utbildning om de fick möjlighet.

Utredningen pekar också på att lärosätena inte påvisat dokumenterade resultat för pågående utvecklingsprojekt som anses vara framgångsrika.

Lärosätena har genom olika exempel velat visa på vikten av en kvalitetssäker utbildning i svenska för nyanlända akademiker, exempelvis genom en dokumenterad diskrepans i språklig kompetens som råder mellan studenter antagna med behörighet i svenska från lärosäten och studenter med annan behörighet i svenska från annan utbildningsanordnare. Detta visar, tillsammans med olika utvecklingsprojekt, på vikten av att ge språkutbildning på rätt nivå, i relevant lärandemiljö i kombination med relevant studie- och karriärvägledning och, i förekommande fall, riktad och individuellt framtagna praktik.

Samverkan som möjligt alternativ

Utredningen anser att det finns goda möjligheter för kommuner och lärosäten att utveckla samarbetet på ett sådant sätt att de tillsammans kan utforma en adekvat sfi-undervisning så att nyanlända akademiker tidigt kan komma i kontakt med den akademiska miljön, istället för att förlägga sfi till lärosäten. Den typen av

Postadress

Malmö universitet
Fakulteten för lärande och
samhälle
205 06 Malmö

Besöksadress

Malmö universitet
Nordenskiöldsgatan 1

Telefon

040-665 72 11

E-post

teresa.tomasevic@mau.se

Webb

www.mau.se

samverkan är möjlig med dagens regelverk, men komplicerat eftersom det innebär upphandlingsförfarande av något slag och avsaknad av en finansieringsmodell mellan två huvudmän, varför det i praktiken inte genomförs.

Malmö universitet föreslår att ge kommuner möjlighet att med riktade medel direkt anlita lärosäten för sfi-utbildning för gruppen akademiker.

Avslutande kommentar

Malmö universitet har lång erfarenhet av riktad utbildning, validering och vägledning för nyanlända akademiker och av arbetet med att korta och kvalitetssäkra målgruppens vägar vidare till arbetsmarknaden, och vill med de föreslagna åtgärderna möjliggöra en utveckling av sfi för akademiker vid lärosäten för en mer relevant, kvalitetssäkrad och individanpassad utbildning.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor efter föredragning av migrationskoordinator Teresa Tomašević. I den slutliga handläggningen har också Vicerektor för globalt engagemang och utmaningsbaserat lärande Cecilia Christersson och föreståndare Patricia Staaf, Centrum för akademiskt lärarskap, deltagit.

Kerstin Tham
Rektor

Kopia
Registrator

Postadress

Malmö universitet
Fakulteten för lärande och
samhälle
205 06 Malmö

Besöksadress

Malmö universitet
Nordenskiöldsgatan 1

Telefon

040-665 72 11

E-post

teresa.tomasevic@mau.se

Webb

www.mau.se